

BMP
Aatsitassanik
Suliassaqarfinnut
Avatangiisinut Aqutsisoqarfik
Imaneq 1A, 201
Postbox 930
3900 Nuuk

Tanbreez Mining Greenland A/S-p piaanermik akuersissuteqarnermut qinnuteqaataanut atatillugu
Kommuneqarfik Sermersuup tusarniaanermi akissuteqaataa

Kommuneqarfik Sermersuup tusarniaanermi atortut tigusimavat suliaralugillu, tusarniaanermilu piffissarititaq januarip 6-nganut 2014-imut sivitsorneqarsimavoq, qujavugut tusarniaanermut tassunga periarfissinneqarsimanitsinnut, tassanilu avatangiisinut sunniutaasinnaasut samminerunissaat qinersimavarput suliniutip Kommune Kujallermi inissisimanera pissutigalugu.

Politikkikkut isummerfigineqarnissaa naatsorsuutigineqartariaqassaaq, tassa tusarniaanermut akissut ataatsimiititami suliarineqarnissaa periarfissaqarsimanngimmat.

Kommuneqarfik Sermersuup Avatangiisinik Nalilersuineri nalunaarsuinerup (ANN) tamanut ammasup pingaarnersaat misissoreepaa, Aatsitassanullu Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit, DCE-mit Pinngortitaleriffimmiillu nalunaarusiap naammattumik qulaajaasimasimasutut nalilersineqarsimanera erngumassutigalugu, pequtigisinnaasanik ilaqartinneqarsimanngimmat.

Tamatuma kingorna aatsitassanik selskabiup nammineerluni suliffeqarfiup aatsitassat pillugit nammineq nittartakkamini taknikkiusunik nalunaarusiat tamanut saqqummiuppai. Tatsimiilli Fostersø-mit (qallunaatut taaguutaa) akuutissat kuugussaasussat naatsorsorneqarnerat pillugu nalunaarusiaq pingaarutilerujussuaq pineqartumi ilaatinneqarsimanngilaq.

Tulliuttuni pineqartut avatangiisinut ernumanartoqartitsipput.

Aqerloq:

Ujaqqat seqummarissut piaanermilu piiakkat atorineqanngitsut Fostersø-mut kuugussaasussatut kissaatigineqartut annertuumik aqerlumik akoqarput. Aqerloq imermut ajoraluartumik akulerussinnaavoq,

taamaattumillu kuummut kangerlummullu kuugussaaqataassalluni. Imermi ujaqqanik seqummarinnik akulimmi aqerloq akuusooq kuugussaasumi akureqqusaasup 1000-riaataa sinneraa paasissutissani takuneqarsinnaavoq. Paasissutissani pissarsiarineqarsinnaasuni nalunaarusiamilu Fostersø-p aqerlumik mingutsinneqarsinnaanerata allaaserineqarnera amigaataavoq, kuugussaasumilu annerpaamik aqerlumik akoreqqusaasooq literimut 1,57 µg-iusooq taamaallaat innersuussutigineqarpoq, tatsillu immerusaarnerani tatsimi akuusup qaffakkiartunnginnissaa upparnanngitsutut isikkoqarpoq.

Qaarusummiillu pujoralak siuaruuttoq aqerlumik annertuumittaaq akoqartussaassaaq, 993 ppm-i angullugu.

”Dust Dispersion Study”-mi takuneqarsinnaavoq erngup pitsaassusaa allanngornavianngitsoq, paasissutissalli takutippaat imermi Fostersø-mit kuuttumi pujoralaap, erngup tatsimut kuuttup akui ilanngutinngikkaluarlugit, akuisa kuup aqerlumik akua 68-eriaammik nalinginnaasumit annerulersikkaa.

Takuneqarsinnaavuttaaqa aatsitassanik piiaanerup Narsami pujoralaqassususeq 43 %-inik qaffatsissagaa, Qaqortumilu 9 %-inik. Tamakku Avatangiisinik Naliliinerni (ANN) takuneqarsinnaanngillat.

Pujoralak aqerlup saniatigut aamma makkuninnga akornutaasinnaasunik akoqarpoq: uran, thorium, zink, aluminium, arsen stoffillu allat inummut ajoquisiinnaasut. Ilassummi 2-mi, tassani takuneqarsinnaapput Narsami Qaqortumilu pujoralannut naatsorsuutit tabelillu takussutissamiit tigusat, ANN-imittaaq ilanngunneqarsimanngitsut.

Naalunaarusiap qimerlooreernerata kingorna aqerlup avtangiisinut ajoquseerujussuarsinnaanerani naliliisoqarpoq, aqerlullu imermut akulerussinnaanerani paasisaqareernerup kingorna suliamut pilersarutit kingumut nalileqqinneqarnissaat pisariaqaralarpoq, ujaqqallu seqummasissut piiaanermilu piiakkat atorineqanngitsut imermut/tatsimut inissinneqartariaqanngillat, allatullu aqqiineramik ujartuisoqartariaqarpoq.

Fluor:

Avatangiisinik Nalilersuinerni nalunaarsuinerni ANN-imi teknikkikkulluunniit nalunaarusiani grundstoffit ilaat flour-imik taaneqartartoq arlaannaatigulluunniit eqqaaneqarsimannginnera assut eqqarsarnartoqartinneqarpoq. Grundstoffit 70-t missaaniittut misissorneqassapput, flour-ili akornaniinngilaq. Suulluunniit flour-imik akullit avatangiisinut ajoquseerujussuarsinnaaput, qaarusuullu piiaaffigisassap qanittuani flour-imik akulinnik nassaasaqarpoq. Tusarniaassutissat avammut nassiunneqannginneranni amigaatip siuliani pineqartup iluarsineqarsimannginnera misissuisoqaaqarsimannginneralu assut ajuusaarnarpoq. DCE-p takussutissatut najoqqutassat akuersissutigiarlugit tusarniaanermi akissutiminni amigaatit pillugit uparuaasimapput, kisianni tassa

tusarniaanerni atugassat naammattumik qulaajaangitsut nassiuusunnegarsimapput, taakkulu kukkussuteqartut suliniutinut pingaarutilimmik sunniuteqarsinnaasut.

Flour-inik akullit pillugit peqqissaartumik nassuiaasiortoqartariaqarpoq, taannalu tusarniaassutigalugu.

Eqaluk:

Quuit eqaloqarfiit pingaarutilinnik suffisarfeqarlutillu eqalunnit ukiiffigineqartartoqarput. Qaarusummi suliniummiit eqalunnt sunniutit eqalunnik misileraanerit tunngavigalugit nalileneqarsimapput, misileraanerimi tassani saffiugassanik imermi qaarusummiit kuuttumi akuusut assingi atorlugit eqaluit sunnerneqarput. Misileraasimanerup taassuma 96 tiimit kingorna pilertortumik toqusoqarsinnaalernera taamaallaat takutippaa, piffissamullu siumut sivisuumut aalisakkanut sunniutaasinnaasunik imaqarani. Takussutissami takuneqarsinnaavoq aluminium imermut akuliussimasoq liiterimut 7520 µg-iusoq, uppernarsineqareersimavorlu liiterimut 200 µg-iungaangat ajoqusiisoqarsinnaasoq. Tassani eqaluit masii kigaatsumik ajoquteqaleriartortarput, 96 tiimilli kingorna toqumik kinguneqartitsigatik, sivisuumillu sunnerneqareermermi annertuunik ajoquteqalernernik uumaannarsinnaanerullu annikillisinneqarneranik kinguneqartitsisumik. Aalisakkat timaasa atortorisaanik, soorlu tinguinik tartuinik il.il., piffissaq sivisooq atorlugu misissueqqaartoqarsimasariaqaraluarportaaq, tassungalu peqqutit ilagaat qaarusummiit pujoralammiit aqerlut kuummut akuleruttut aqerlunik akoqassuseq 65-eriaat angullugu annertusissammagu. Aali Fostersø-mit kuugussat ilanngunnagit.

Nalunngeriikkat nalinginnaat ilisimatuussutsikkullu paasisat akuerisat tunngavigalugit aluminiup eqalunnt sunniutipilorisartagai paasisutissani ilaatinneqarsimannginneri annertuumik ernumanartoqartinneqarpoq, DCE-mit, Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit Pinngortitaleriffimmiillu pineqartup tikkuarneqarsimannginnera aamma eqqarsaatigalugu.

Fostersø:

Ujaqqat sequtsikkat piiianermilu piiakkat atorneqanngitsut Fostersømut kuugussaaneritut atatillugu pissutsinik arlalinnik isornartorsiugassaqarpoq. Kuugussaasut pillugit kisisisini naatsorsorneqareersimasuni saffiugassat kisiisa pillugit nassuiaasoqarsimavoq, flouri, fosfor akuutissallu allat ajoqusiisinnaassuseqartut pinnagit.

ANN-mi tabelimi 9-6-mi ukumi 1-imiit ukiumut 5-imut saffiugassat annertussusaasa qaffakkiartornissaat takuneqarsinnaapput, piffissallu taassuma kingorna mingutsitsineq qaffaqqissanngitsoq. Tamanna uppernanngilluinnartutut isikkoqarpoq. Ujaqqat sequtsikkat piiianermilu piiakkat atorneqanngitsut tatsip

itissusaa kigaatsumik annillisikkiartuaassavaat, akuutissallu takkussuuttut imermi annikilliartuaartumi annerusumik akuujartuaarnissaat kingunerissavaa. Stoffit kuugussaasut kimmittussusaat tamassumap pinngitsoorani kingunerissavaattaq. Junip qaammataani qaleriaartoqarnera ANN-mi takussutissaq/titartagaq 6.7 naapertussagaanni, kiisalu tatsip imaata upernaami ukiamilu akulersorneqarnera annertuppat, aamma sumiiffiup anorersuakulanera pisutaalluni saffiugassat kuugussat imertaanut tamarmut akuleruttussaassapput, Fostersø-llu sukujoorfigineqartuarnerani pineqartut annertusiartuaaginnarumaartut ilimagisariaqarpoq.

Takussutissami tamarmi saffiugassat ajoquusiisinnaasut annertussusaat kisiisa sammineqarput. Tatsimi, kuummi kangerlummilu stoffit ajoquusiisinnaasut suunerini katersuunnerilu pillugit samminnittoqartartariaqarportaaq, tamannalu pissutaalluni sunniipiluunerit suli annertunerulissapput. Qaarusummi suliniutip aallartinneraniit matuneqarneratalu kingorna kuunni kangerlummilu stoffit kuugussaasut annertusiartuaarnissaat ilimagisariaqarpoq. Nakkutilliinissamut pilersaarutip ajortussat kisiisa takutissinnaavai, Maamorilimmillu nutaamik pinngortoqassanersoq ersersillugu aqerlumik mingutsisisinnaaneq peqqutigalugu, kiisalu takussutissami takuneqarsinnaanngilaq flour-imik stoffinillu allanik mingutsitsisoqariataarsinnaanera. Sunniipiluinerit pineqartut sivisoorujussuarmik ingerlaannartussaapput, tassanilu pissutaavoq quuk kangerlullu mingunnik Fostersø-mit pilersortuarnissaat, kiisalu kangerluup imartaata taarserarnerata Maamorilittuulli annikippallaarnera pissutaalluni.

Nunalerineq:

”Dust Dispersion Study” naapertorlugu qaarusummiit pujoralaat saffiugassanik ajoquusiisinnaasunik akoqarput, taakkulu eqqoriakkamut siullermut naleqqiullugu nunamut annerujussuarmut siaruaakkumaartut. Tassani takuneqarsinnaavoq Narsami pujoralaat annertussusaat 43 %-imik qaffakkumaartut, Qaqortumilu 9 %-imik. Sumiiffinni najugaqarfiusuni pujoralaat annertusinerat peqqutigalugu peqqissutsikkut ajoquusiisoqarsinnaanersoq misissortariaqarpoq. Pujoralaaqqanik sumiiffimmi siaruaassineq nunalerinermut ilungersunartunik kinguneqartitsisinnaavoq sumiiffiup savanut savaaqqanullu ivigartorfiusarnera pissutaalluni, taakkulu ukiumi nerukkaateqarnissaat pissutaalluni ivikkanik sumiiffiup naatitsiffiusarnera pissutaallunittaaq. Ivigartortarfiit qaarusummut qanippallaarneri pissutaalluni qaarusoqarfik eqqaata ungaluneqarnissaa allaat kissaatigineqarpoq. Sumiiffimmi neqit tunisassiarineqarsimasut saffiugassanik uloqianartunik ullumikkut akoqarneri misissorneqartariaqarput qaarusuullu ammarneraniit annertussusaat malinnaaffigalugit.

Savimmineq:

Aatsitassat piiiakkat taakkunanngalu igitassanngortut annertuumik savimminissamik akoqarput, taakkulu imermut akulerussinnaapput. Kalaallit Nunaata erngup pitsaassusaanut piunasaqaataani erngup kuuttup (qaarusummiit) savimminermik akui annerpaaffeqarnissaannik piunasaqaateqartoqarpoq, takusussutissarlu tunngavigalugu piunasaqaatip taassuma unioqqutinneqarnissaa ilimagisariaqarpoq. Tamanna takussutissat qimerloorneqarneranni malugineqanngitsoorsimagunarpoq. Savimminissaq pyrit-tinngorsimappat (Pyrit: savimminissaq svovlimik akulik) okker-imik ajornartorsiuteqalernerq pinngorsinnaasarpoq, taamatullu pisoqaraangat eqalunntu ajortumik sunniisoqarsinnaasarpoq.

Inuussutissarsiutit allat:

Oqaaseqaatit innersuussutigalugit, tassa qulaani allaaserineqarsimasutut taamatut annertutigisumik avatangiisit sunnerneqarsinnaanerata innersuussutigalugu, toqqaannartumik aatsitassaniillu kuugussaasunit avatangiisit sunnerneqarnera pillugu misissueqqissaartoqarnissaa innersussuutigineqarpoq, aamma, inuussutissarsiutinut nunami immamilu ingerlanneqartunut sumiiffinni qanittuni, nunap immikkoortuani kiisalu kommuni sanilerisaq eqqarsaatigalugu kingunerisinnaasat pillugit, tassanilu avatangiisit sunnerneqarsimanerata naatsorsorneqarsimanerata aallaavigalugu inuussutissarsiutit allat naliliiffigineqarnissaat innersuussutigineqarportaaq.

Inussiarnersumik Inuulluaqqusillunga /
Med venlig hilsen

Andreas Uldum
Borgmesteriugallartoq
Fungerende Borgmester

Malene Lyng
Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut
Inuussutissaqarnermillu Ataatsimiitsitaliami
Siulittaasoq
Formand for Udvalget for Velfærd, -
Arbejdsmarked og Erhverv